

Штефан Цифра

**ШТА С ТАКВИМ
ЧОВЕКОМ?**

4CE

Штефан Цифра
ШТА С ТАКВИМ ЧОВЕКОМ?

Штефан Цифра

ШТА С ТАКВИМ ЧОВЕКОМ?

4CE

Београд
2025.

Штефан Цифра
ШТА С ТАКВИМ ЧОВЕКОМ?

Издавач
4СЕ д.о.о. Београд
Светог Саве 32, Београд
www.4se.rs

За издавача
Јелена Танасковић

Координатор
Слободан Петровић

Уредник
Нина Симић

Превели
Мартин Пребуђила
и Мирослав Демак

Ликовно-графички обликовао
и припремио за штампу
Никола Цветковић

Slovak
Literary
Centre

This book was published with financial
support from SLOLIA,
Slovak Literary Centre.

**Одречени свет
(1978 – 2000)**

ПРЕДЕО

Када одлазиш, мрзим снег
јер се смеје, сваки пут изнова,
јер све трагове вешто скрије,
мрзим га због сметова –
снежни предео удаљен ми је.

Када одлазиш, киша ми је много дража,
предео у киши облике не губи,
и када вода пада на рамена –
у кишном пределу
те налазим у стварима пуним успомена
које су биле блиске твоме телу
(а можда и у мени који те љубим).

Када одлазиш, више волим кишу –
у пределу после кише танке,
макар каљав, моје мисли дишу,
почињем да схватам растанке
и видим најдаље – као да сањам
све до своје слике у барицама...

КРИСТАЛ

Као нежност латица
у меканим длановима
коју је светлост дотакла
нежне и крхке облике поприма
брушењем најфинијег стакла.

Када прстом, влажним,
кружиш по рубовима чаша
зачујеш музику у тоновима разним...

А када ту прозирну лепоту
оросе капи росе
непресушна постају грла наша...

Иако тада тек ретки су они
који се сете да помену
брусаче стакла –
и предмете, с љубављу створене
који преживе, упркос времену,

јер их је уметност

дотакла...

ЗНАК

Саградили смо кућу,
испекли хлеб,
однеговали вино
и сели за сто...

Појавио се чергар
и тихо покуцао...

– Погледај како ми овде живимо! –
добацили смо му
са унутрашње стране врата.

– То није ваша кућа, –
одговорио је он нама...

Ишли смо у двориште
и каменовали смо га
речима...

Увече у – на прочељу стола –
појавила се његова сенка.

Претворио је хлеб у камен,
вино у воду,
а нас уплашене
сместио је на спавање
под сиротињским кровом.

Нека нам је опроштено,
ако у незнању
са оним што стичемо,
зло чинимо...

ЗУБОБОЉА

Зуб –

крвнички ме
пробада, реже,
неподношљиво
уједа
за језик
и боли изнутра –
све до вилице,
до главе –

и никако да га се
решим...

Зуб –

сам као колац у плоту
угнездио се у моме болу –

и не да и не да ми
мира...

Шта с таквим човеком
који га
мучи?

СВАКОДНЕВНО

У свитање
кувају доручак и буде
своје мужеве и децу
у нови дан,
а са прага станова
испраћају их
на посао и школу,

да би
по цео дан
сасвим саме и остављене
непрекидно радиле,
и мислиле
на оно што ће бити
кад се сви опет окупе
код куће...

Поподне кувају и чисте
и уче
са својом непослушном
децом,

увече
пеглају кошуље, гледају
телевизијске серије

и дају самопоуздање и снагу
својим гунђавим
мужевима
с којима ће ноћу
водити љубав,

да би у свитање
поспане и уморне
спремале доручак
и будиле своје породице
у нови дан –

словачке
супруге и мајке...

РЕМИНИСЦЕНЦИЈА НА СУСРЕТЕ У ВАНЕСИ

На тераси у Ванеси пијуцкају песници
са сликарима.

У пешачкој зони поред њих пролазе
као на корзоу младе жене.

Једна лепша од друге.

Подневно сунце им просијава летње хаљине,
непрестани августовски поветарац наглашава
округле облике груди и венериних брежуљака.

На тераси у Ванеси песници са сликарима
воде важне дебате о моћи уметности
која оплемењује човека од памтивека све
до данас.

Кроз крв им као лимфа тече креативна
напетост.

На тераси у Ванеси песници са сликарима
заокупљени сами собом не виде
по обличју Божијем створену лепоту
која корзира поред њих,
као да се ништа не дешава,
и која непрестано долази и одлази
као изгубљени дани у њиховим животима.

Полако се ближи вече, улица се празни.

Време је за одлазак кући, време за стварање.

Свету је потребна уметност која ће спасити човека.

ЗА СВЕТЛОМ

Ко има у срцу
компас,
иде по њему
и када не зна куда треба да крене,
хода непогрешиво за Северњачом,
коју тај компас у њему
прати и дању и ноћу.

Таквог човека
и други препознају
они га следе
кроз беспућа,
а он их води

по мраку
из којег иначе
нема излаза,

за светлом у које
верују да постоји.

БЕЛЕШКА О ПЕСНИКУ

Песник, историчар културе, књижевник, публициста, уредник Штефан Цифра родио се 22. 8. 1960. године у граду Њитра (Република Словачка), у учитељској породици. Одрастао је у селу Комјатице на југу Словачке. Живи и ради у Братислави.

Дуги низ година је био професионално посвећен култури, књижевности и уређивачкој делатности у разним часописима. Скоро двадесет година је био главни уредник часописа часопис за локалну културу и разоноду „Народна просвета“ (*Národná osveta*).

Већ десет година је главни уредник часописа „Књижевни недељник“ (*Literárny týždenník*), секретар Удружења словачких писаца (*Spolok slovenských spisovateľov*), а уједно и администратор његове веб странице као и веб странице „Књижевног недељника“. Пре тога је радио као архивар у Словачком филмском архиву и у издавачкој кући Словачки писац (*vydavateľstvo Slovenský spisovateľ*).

Објавио је песничке књиге *Огречени свети* (*Odrieknutý svet*, 2001) и *Шша с ѿаквим човеком?* (*Čo s takým človekom?*, 2014). Био је главни

састављач и коаутор монографије села Комјатице 1256 – 2006, обима скоро 800 страница (*Komjatice 1256 – 2006*, 2008; заједно са етнографском колекционарком Вером Врабцовом); књига је награђена 1. местом на републичком такмичењу „Словачка хроника” (2009).

Направио је превод поезије српског песника Васка Попе, који је публикован под насловом *Изјубљена црвена чизма* (1987; редактор: Милош Херко), и који је састављен као избор од пет песникових збирки (*Кућа усред друма, Сио-редно небо, Вуцја со, Живо месо, Рез*).

Аутор је приближно три стотине чланака из области историје културе, локалне културе, народних традиција, културне туристике и књижевности.

Лауреат је Награде министра културе Републике Словачке за изузетна достигнућа и дугогодишњи лични допринос словачкој култури и уметности (1998), као и осталих значајних признања из области културе.

Два пута је учествовао на Београдским међународним сусретима писаца (2017. и 2023. године).

М. Пребуђила

САДРЖАЈ

Одречени свет (1978 – 2000)

ПРЕДЕО	7
КРИСТАЛ	8
СТРЕЛАЦ	9
БИЋУ	10
РАНТА РЕИ	11
ВЕРНО МОЈЕ ЗВОНО	13
МОЋИ ТАКО	14
СТАРИ ПЛАТАН	15
ИЗГУБЉЕНИ ДЕО ДЕТИЊСТВА	16
ИГРАЈУЋИ СЕ ЖИВОТА	17
ЗНАК	18
ХОДАМО ДАЉЕ	20
ШАГРИНСКА КОЖА	21
ДРВО	23
ТРОЈЕДИНА МОГУЋНОСТ	24
САЗРЕВАЊЕ	28
СУСРЕТИ	29
САМ ЧОВЕК	32
СЛОВАЧКА ЗЕМЉА	33
ЛОЗА	34
ОБРУЧЕНИ	35
ЗУБОБОЉА	37

СВАКОДНЕВНО	38
ЧЕШАЉ	40
ПЕСМА ЗА ПОМОЋ	42
ДОЛАЗАК ЧОВЕКА	44
МОЈ ДЕДА	45
МОЛИТВА ЗА ПЕСНИКА	51

**Шта с таквим човеком?
(2001 – 2014)**

ДЕТЕ У ЧОВЕКУ	55
КРХКОСТ ОСЕЋАЊА	56
САЊАР	57
НЕПРАВДА	60
САМОЉУБЉЕ	62
СИРОТИ ЧОВЕК	63
КРИВИТИ СЕБЕ	64
РАДОСТ ОД БОЛА	65
СТРАХ ОД ЉУДИ	66
САМОМРЖЊА	67
О БОЛИ	69
САМОСПОЗНАЈА	70
ЉУБОМОРА	71
ОЧИ	75
САХРАНА	78
УПОЗНАТИ НЕКОГА	85
ОБЛУТАК	88
ДАЉЕ	89
И ПАС ЈЕ САМО ЧОВЕК	91
ПРИЈАТЕЉСТВО	94

Снага за двоје (2015 – 2024)
Нове, књижно необјављене песме

КАКО МАЛО	97
БОЖЕ, ПРЕКИНИ ОВАЈ БЕСМИСЛЕНИ РАТ	99
УСПУТ	101
МОЈИ МРТВИ.	102
СЛИКА	104
ТО ЈЕ САДА У МОДИ.	106
СЛУШАЈ, ЧОВЕЧЕ!	107
ПИСМО У БОЦИ	108
САМООБМАНА	109
РЕМИНИСЦЕНЦИЈА НА СУСРЕТЕ У ВАНЕСИ	111
ЗА СВЕТЛОМ	113
СНАГА ЗА ДВОЈЕ	114
СУМРАК	116
СУСРЕТ	118
УЖИВИ СЕ.	119
ЖИВИМО НА ДАЉИНУ	121
УМРО МИ ЈЕ ПАС	123
ОКРУЖУЈЕМО СЕ	125
СТАРИМ СЛОВАЦИМА	127
БЕЛЕШКА О ПЕСНИКУ	129

Песме *Предео*, *Кристјал*, *Сирелаи*, *Лоза*, *Мој деда*, *Хајка*, *Даље*, *Моји мршви*, *Снаја за двоје* и *Окружујемо се*, превео је Мирослав Демак.

Све остале песме превео је Мартин Пребуђила